

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG
12. NEMZETKÖZI (KÁRPÁT-MEDENCEI) KONFERENCIÁJÁNAK

ÁLLÁSFOGLALÁSA

A Magyar Református Presbiteri Szövetség a Szlovákiai Református Presbiteri Szövetség meghívására 2003. június 27-29. között Rév-Komáromban és Komáromban tartotta 12. Nemzetközi (Kárpát-medencei) Presbiteri Konferenciáját, amelyen Magyarországról, Horvátországból, Romániából, Németországból és természetesen Szlovákiából mintegy 80 fő vett részt, de egyes alkalmakon ennek kétszerese is.

A konferencia témája: "Az Európai Unió - mit adhatunk, mit kaphatunk?" (ajándékokat,veszélyeket) volt. Ebben a témában meghallgatták a résztvevők

- Th.Dr. Erdélyi Géának, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökének igeszoigálatát és előadását,
- Fazekas László révkomáromi lelkipásztor, egyházkerületi főjegyző,
- Máté László komáromi lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző,
- Dr. Nagy Lajos modrányi lelkipásztor, esperes,
- Uwe Martin Schmidt lelkipásztor, missziói ház vezető (Jóka) igeszoigálatát,
- Dr. Benke György ny. teológiai tanár,
- Németh Zsolt, a Magyar Országgyűlés külügyi bizottsága elnökének
- Szabó Dániel, a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnökének előadását.

Mindezeket megbeszélve a következő állásfoglalást alakítottuk ki:

1.) A helyzetfelmérés során megvizsgáltuk az Európai Unió jelen állapotát, amint az jön a múltból és megy a jövő felé. Megállapítottuk, hogy még az Unió elsősorban értékközösségnek és védelmi közösségnek indult, ma mind erősebben megjelennek az érdekközösség, sőt az egyéni érdekek és hatalmi befolyásnyerés jelei.

Az értékek: békekesség (stabilitás), szabadság, jólét. A védelem elemei: a gyengék, az elnyomottak, a szegények, a kisebbségek védelme az erősebbektől, az elnyomóktól, a kizsákmányolótól, sőt szükség szerint a többségtől. Mindezeket a szolgálat lelkületével lehet jellemezni.

Az érdekek: a gazdasági előnyök kiharcolása, a szinte kizárólagos anyagi jólét előtérbe helyezése (fogyasztás), az önzés, amely mögött a hatalmi versengés, a hatalomvágy húzódik meg. A hatalom pedig fokozatosan felemészti az értékeket, mert az uralkodás lelkülete jellemzi.

Amikor emberi világunk, a világ nagy hatalmai szinte belekényszerítenek mindenkire ebbe a gazdasági és így hatalmi versengésbe, félő, hogy az értékek mind jobban háttérbe szorulnak, sőt deformálódhatnak, át is értékelődhetnek. Így válhat a tolerancia élet-ellenes jelenségek megtűrésévé, a szabadság szabadossággá, a jólét hétköznapi anyagelvűséggé és az egyre tökéletesebb eszközök felhasználása egyre tökéletlenebb célok érdekében.

Visszatekintve az elmúlt századokra azt látjuk, hogy a nagy birodalmak erkölcsileg és valóságosan mind gyorsabban pusztulnak le, miközben a technika fejlődését is felhasználva a bűneset óta meglévő élet- és természetellenes indulatok egyre szélsőségesebb és tömegesebb formában öltenek testet.

Ugyanakkor az igei értékek (a Tízparancsolat és annak összefoglalása, a két nagy parancsolat) ma is erkölcsi alapul szolgálnak a világnak, még ha évszázadok során nemegyszer maga az egyház, de mi magunk is meggyaláztuk azokat. Az emberi érdekek viszont nagyon is ideigvalók.

2.) Mindez tehát riasztó jövőt vetít elénk. Ez azonban nem riaszt meg minket, mert Isten ígéjéből tudjuk, hogy ez a világ nem valami új édenkert felé, hanem az elmúlás felé halad. A bűn egyre növekszik, de ahol a bűn egyre növekszik, ott egyre jobban növekszik a kegyelem, még ha ez számunkra, perc-emberké számára nem is mindig nyilvánvaló. Az ige szava azonban kőszálként megáll.

Nem riadunk meg azért sem, mert nem a félelemnek lelkét, hanem az erőnek, szeretetnek és józanságnak Lelkét kaptuk, ill. ha kérjük, kapjuk. Ehhez bibliai és egyháztörténeti példák állnak előttünk: József, Dániel és társai, akik pogány környezetben világbirodalmakban is megőrizték hitüket, népükhöz való ragaszkodásukat, miközben Isten olyan talantomokat adott nekik, hogy társadalmuknak is javára váltak. Pál, aki az eurakvila széltől sodortatva egy hajón néhány társával együtt, fogolyként is fel tudta mutatni, hogy Isten az emberi életet fontosabbnak tartja, mint az anyagi javakat. Ezekben a példákban azonban az is benne rejlik, hogy mindez nem mentette meg őket a szenvedésektől, megpróbáltatásoktól, de Isten kimentette őket ezekből és ennek révén embereket nyert meg. "De ha nem tenné is", az is mindig Isten ügyét szolgálja.

Figyelemreméltó példa Pál élete abban a tekintetben is, hogy amikor először lép Európa földjére, a városon kívül egy kereskedő asszonnyal imádkozik együtt, majd utána egy hamis lélekkel igazat szóló nőt szabadít meg megkötöttségéből, de ezzel érdeket sért és ezért fogságot és megaláztatást szenved. Az érték- és érdek összeütközésének jó példája ez, ami nekünk is jelzi, hogy ha mi az igei értékek oldalán állunk, akkor megpróbáltatásokra számíthatunk.

3.) Amikor sorra vettük, hogy milyen ajándékokat vihetünk mi Európába, akkor három fontos ajándékot jelölhettünk meg

- a.) A csapások, a történelmi tragédiák mögött általában felismertük Isten ítéletét, vagyis bűneinket. Erre emlékeztetnek reformátoraink, nagy költőink, íróink, akár a nemzethalál félelmét is felidézve. Vajon felismertük és megvallottuk-e azokat a bűneinket, amelyeket Isten a XX. század tragédiáival büntetett meg (két háború, Trianon, nagyhatalmi elnyomások), miközben büntetéseivel új feladatokra is ajtót nyitott. "Te okoztad, hogy civakodnak velünk szomszédaink, ellenségeink pedig gúnyolnak bennünket. Seregek Ura, újíts meg bennünket!" (Zsolt. 80,7-8)
- b.) A megtartás megtapasztalása. Jóllehet állandóan kísértett a nemzethalál veszedelme, országunkat feldarabolták (három, majd hét részre) mégis megkegyelmezett nekünk az Úr és mellettünk ugyan hatalmas birodalmak omlottak össze, miközben ha a tűzből mentett üszökként is, de megmaradtunk. Mindezt annak ellenére is, hogy "sokszor megmentette őket, de ők önfejűen engedetlenek maradtak és mélyre süllyedtek bűneik miatt." (Zsolt. 106,43)
- c.) Mindezek során azonban megtanultuk, hogy megértsük, befogadjuk a hozzánk érkezőket: kapcsolatteremtő és szeretetből fakadó toleranciakészség alakult ki bennünk. Néhány rövid korszakot leszámítva nem asszimiláltunk senkit erőszakosan, hanem szeretettel befogadtunk szinte minden üldözöttet. Amikor ezt nem tettük, Isten súlyos ítélete sújtott minket ezért. (XX. század) Legyen ez intő példa a jövőre is.

4.) Amikor sorravettük, mely veszedelmeket viszünk magunkkal Európába, akkor azt kellett látnunk, hogy azok az ajándékaink negatívjai, vagyis ha az ajándékokat nem Istennek, hanem a magunk nagyszerűségének, más népnél való különb voltunknak tulajdonítjuk, akkor az ajándékok veszedelmekké válnak. Mert ugyan egy népnél sem vagyunk alábbvalóak (jóllehet ezt sokszor sugalmazzák nekünk), de különbek sem. Így lesz az ítéletek mögött az Isten felismerése helyett önpusztítás, önsorsrontás, ön- és magzatgyilkosság. Így lesz a megtartatás megtapasztalása mögött olyan önvigasztalás, sírva-vigadás, hogy mi különbek vagyunk, mint mások. Így lesz a szeretet toleranciájából enerváltság, önfeladás, önállótlanág, a paternalizmus iránti vágy. (A sok "ön" kezdetű szó arra figyelmeztessen, ha Isten nélkül, önmagam akarok valamit csinálni, akkor az áldásból átok lesz.)

5.) Megvizsgáltuk azt, hogy milyen ajándékokat kaphatunk Európától.

- a.) A szekularizáció gyors európai terjedése ellenére számos olyan közösség létezik Európában, amelyek által Isten ajándékokat adhat nekünk, csak fel kell vennünk a kapcsolatot ezen közösségekkel. Ők a szekularizációra jobban fel tudtak készülni teológiai és a gyakorlatban.
- b.) A nyugat-európai egyházakban már jobban leépült a hierarchia, mint nálunk, ami a nem-lelkészi egyháztagok, különösen a presbiterek aktívabb részvételét is jelenti a gyülekezeti munkában, természetesen nagyobb felelősségüket is.
- c.) Az istentiszteleti liturgiában a gyülekezet tagjai is aktívan résztvesznek.

6.) Az előadások és a beszélgetések alapján a következőkben fogalmazhatjuk meg azokat a veszélyeket, amelyek az EU-ba való belépésünk után felmerülhetnek:

- a.) Mivel egész Európában csökken a népesség száma, így fennáll a veszélye, hogy egyrészt jólképzett fiataljainkat a nagyobb anyagi jóléttel elszívják, másrészt egész Európa egyre jobban rá lesz utalva az ázsiai és afrikai térségből származó bevándorlóakra, úgyhogy 2050-re 30%-kal növekedhet a nem európai származású népesség Európában, ami számos etnikai, kulturális, szociális és vallási konfliktus forrása lehet. Európa erre, mint már ma is, nem a szeretet, hanem a félelem toleranciájával válaszol, ami viszont azt jelenti, hogy nem a bevándorlók veszik át értékeinket - amelyek nemegyszer hamis értékek - hanem fordítva.
- b.) Az előzőekből és a hatalmi törekvéseket hordozó, minden áron az anyagi jólét megteremtésének szándékából következően a nemzeti, vallási önazonosság feladását fogja az EU segíteni, ami a globalizációt segíti. A De Gaule által álmódott nemzetek Európája helyett egy föderatív Európa létrejöttét vetíti előre az európai alkotmány-tervezet.
- c.) Erre válaszul viszont erősödhet az a fajta nacionalizmus, mely a saját nemzetét szereti csak, de a másikat gyűlöli, létrejöhet a kis közösségekbe való bezárkózás, vallási vonatkozásban a szektásodás. Ezt csak tovább erősítheti, hogy a gyengék, kisebbségek, szegények védelmét, mint értékeket egyre inkább felváltják a gazdasági és hatalmi érdekek.

7.) Végül mindezeket figyelembevéve a konferencia az alábbi feladatokat fogalmazta meg:

- a.) Jézus Krisztus missziói parancsa változatlanul érvényes, ezért azzal elő kell állni alkalmas és alkalmatlan időben. Azonban nem mindegy, hogyan: úgy, hogy azt a szekularizálódó világ értse, amint ezt a sardisi gyülekezethez írt levélből tanulhattuk. (Jel. 3,1-6)

- b.) Fontos a sorrend is: először hagynunk kell, hogy minket járjon át úgy a Szentlélek, hogy ne csak szavainkkal, hanem azokkal összhangban, életünk példájával is hirdessük mindenkor az igét. Fontos, hogy gyülekezetünk, egyházmegyénk, egyházkerületünk, a magyar reformátusság egy-egy egysége megtalálja azt a sajátos feladatát, amit Isten már elkészített számára, ott, azon a helyen és abban az időben, ahová és amikor Isten elrendelte. Az előzőek ugyanis csak előkészületek arra, hogy a missziói parancsot minden nép számára teljesíteni tudjuk. Ennek nélkülözhetetlen elemei: a naponkénti igeolvasás, igehallgatás és a szeretetszolgálat. A tagok között ez kovácsolja ki azt az egységet, melyre Isten áldását adja. Jó gyakorlati tapasztalatokat is cseréltünk etéren, mint pl. a presbiterek bevonása a bibliaórák megtartásába, a pedagógusok megszólítása, a gyermekek templomi szolgálatba való bevonása, énekkari találkozók, stb.
- c.) Külön is hangsúlyt kapott az, hogy ha fiataljainkat el is fogják szívni, ők vigyék magukkal az evangéliumot, mint Dániel és társai a hitüket. Igyekezzünk őket arra nevelni, hogy családjuk legyen gyülekezet, gyülekezetüket pedig tegyék családiassá, hogy megérezzék, hogy a boldogság nem az anyagi jóléttől függ és így visszavágyódnak ezekbe az otthonokba.
- d.) Imádságainkkal és Istentől kapott útmutatásaink bátor kimondásával vegyünk részt annak a nemzetstratégiának a kialakításában, melynek keretei között mindezek a feladataink megvalósulhatnak. Jó fórumai lehetnek ennek a Magyar Reformátusok Világszövetsége és a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, de a gyülekezetek közötti testvérkapcsolatok is, de ezek mellett épüljenek ki más regionális egyházi kapcsolatok is.
- e.) A leírt veszélyek arra is intenek, hogy a Jézus Krisztusban való keresztyén egységre is mind nagyobb szükség lesz és ezért - nem feladva sajátos önazonosságainkat - meg kell találni az együtt-gondolkodás, együttműködés kereteit a protestáns egyházak között éppúgy, mint a római katolikus és az ortodox testvérek vonatkozásában. Szükséges ez az európai színtereken éppen úgy, mint gyülekezeti szinten.
- f.) Az ige arra tanít, hogy intsünk és feddjünk is. Ezért egységes véleményt fogalmazunk meg arról, hogy
- nem értünk egyet azzal, hogy az Európai Unió a kisebbségek közösségi jogaival nem foglalkozik, ezzel elvetve a kisebbségek, a gyengék, az elnyomottak védelmének értékét, jóllehet Európában számos kisebbség él korábbi, érdekeken alapuló határmegvonások nyomán. Készek vagyunk elismerni, hogy a keresztyénség kisebbséggé vált Európában, de akkor illessenek meg minket azok a jogok, amelyek esetleg éppen élet-ellenes kisebbségeket védenek
  - ebből kiindulva elutasítjuk, hogy miközben vannak ma is hatályos jogszabályok, melyek alapján megbélyegezhetnek közösségeket, az Európa Tanács elfogadja egy megbízását hibásan teljesítő személy jelentését úgy, hogy azzal meg kívánja akadályozni azt, hogy a kisebbségek - így a magyar nemzet részét képező kisebbségek is - negatív diszkriminációját Magyarország némileg csökkentse,
  - szolgáljon ez tanulságul minden kormánynak - a magyar kormánynak és az EU kormánynak egyaránt - arra is, hogy a félelemből származó tolerancia mindig újabb térvessztéssel, értékfeladással jár.

8.) A konferencia örömmel értesült a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház örömeiről és gondjairól, így különösen is arról, hogy

- a reformátusság életszínvonalának csökkenésével fordított arányban nő az adakozókedve, mely különösen is megmutatkozott a kárpátaljai árvíz alkalmával,
- erős remény van, hogy Révkomáromban megnyílhat a magyar nyelvű egyetem a teológiai fakultással.

Örömmel értesült, sőt a záró áhítat során személyesen is megtapasztalta, hogy a Révkomáromi Református Egyházközség az évszázados hanyattatás ellenére ma is élő gyülekezet sokféle aktivitással, élő ifjúsággal.

Ugyanerről és a két gyülekezet közötti jó viszonyról értesült a magyarországi Komárom gyülekezetével kapcsolatban is.

A konferencia résztvevői megköszönik a szolgálóknak szolgálatukat, az előadóknak előadásait, a két komáromi gyülekezet presbitériumának és asszonyainak, a Művészeti Alapiskola tanárainak, diákjainak és a Péczeli Kollégium személyzetének szeretettől sugárzó, áldozatos munkáját, amelyre sokáig emlékezni fogunk.

Révkomárom és Komárom, 2003. június 29.